

פרשת וישב

מאיגרא רמה לבירא עמיקתא - ולהיפך (לז, א)

פרשת וישב (שבוי) - בירא עמיקתא ואיגרא רמה- (חגיגה ה:)

רואים אנו בפרשתנו מוטיב החוזר על עצמו כמה וכמה פעמים והוא: 'מבירא עמיקתא לאיגרא רמה' וכן להיפך.

יוסף - בתחילה יוסף הצדיק מועדף על פני אחיו ומקבל כתונת פסים מאביו בעוד שהאחים מקבלים כתונת פשוטות. בנוסף, בחלומותיו המיוחדים מוצג הוא כמלך ואחיו כעבדים המשתחוים לפניו. נראה שיוסף מקבל מעמד של מיוחד ומעולה מן השאר אך לפתע הכל מתהפך. כשהולך יוסף לשאול בשלום אחיו, מטכסים האחים עצה אחת להמיתו ומחליטים בסופו של דבר להשליכו לבור. לאחר מכן נמכר יוסף לסוחרים ישמעאלים ומדינים עד שמגיע למצרים לביתו של פוטיפר שר הטבחים. שוב פעם ממשרת פשוט ועלוב יוסף הופך להיות האחראי הראשי בבית פוטיפר וכל מהלך קטן וגדול שנעשה בבית השר, עובר תחת ידו של יוסף. נראה שיוסף הגיע לנחלה. אך כידוע קורה המקרה עם אשת פוטיפר ויוסף הצדיק מושלך שוב פעם לבור על לא עוול בכפיו. מאיגרא רמה.... בבית הסוהר מקבל יוסף את ברכת ה' ובכל עיסוקו, ה' מצליח בידו.

יעקב - לאחר התלאות המרובות שעברו על יעקב ברוב שנותיו, מבקש הוא לשבת בשלווה וברוגע ולהנות מברכת אביו. ובאמת "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" מפרשים, שתיקן יעקב את מצוות כיבוד ההורים ומצוות ישוב הארץ, זמן מושלם למנוחה ולנחלה. והנה קפץ עליו רוגזו של יוסף ברגע אחד התהפך מזלו ובנו האהוב נאכל ע"י חיה רעה, והישיבה שחשב לשבת בנחלתו הפכה לישיבה של אבל מספד ובכי.

האחים - באותה התקופה אחי יוסף תפסו פיקוד על רכוש אביהם והיו רועים את הצאן הרב שהיה ברשותם. רק שנבין כמה צאן היה בידם אם 11 אחים ועבדיהם המרובים היו צריכים לרעותו, כמות עצומה של צאן ובקר.

מבחינה כלכלית, האחים הגיעו למעלה רמה והפכו להיות כמו מלכים הכל היה פרוש לפנייהם, כוחם הרוחני והגופני ועושרם הרב והעצום. והנה בא יוסף ומוריד מעליהם את ברכת המלכות ע"י זה שמספר להם חלום שבו הם משתחוים לפניו וכורעים ברך בפניו וזהו חלום קשה המצית בתוכם שנאה לנער האהוב והמוצלח שהקטין והחליש את מעמדם הרם. אך כאשר דרכיהם מצטלבות במרעה, מתכננים הם להורגו ובסופו של דבר משליכים אותו לבור ומוכרים אותו לעבד, לאורחת ישמעאלים המשוטטת במקום. ושוב ידם חוזרת להיות על העליונה.

השרים - שר המשקים ושר האופים יסכמו את המוטיב החוזר על עצמו, אחד לטובה ואחד לרעה. שר המשקים האחראי על כל מה שקשור לשתיה וליין בארמון פרעה, (ער, פה - ערני לכל מה שנכנס לפיו) מקבל עונש על חוסר תשומת הלב למשקה פגום המוגש למלך. מיד המלך מצווה להשליכו לבית הסוהר בכדי לדעת מה יעשה לו.

וכן שר האופים האחראי על מיני המאפה שבארמון חוטא בחטא דומה ומקבל עונש דומה. שניהם נמצאים כרגע בתחתית לאחר שהיו במעלה מאוד מכובדת. לילה אחד שניהם חולמים חלום המטריד את מנוחתם ונער עברי בשם יוסף פותר להם את חלומם לפי חכמתו ורוח קדשו. לשר המשקים הוא פותר לטובה ("ויספר"-שמומלץ לספור כסף לפותר החלומות מסכת ברכות נו. בר הדיה אביי ורבא) ולשר האופים ("ויאמר"-אמירה לא מספיקה, כדאי לספור כסף). לרעה, למוות.

פרשת וישב

הלימוד: לכל אדם בחיים תקופה טובה ופחות טובה ולפי התקופה וטיבה, כך גם תחושת האדם והרגשתו. פעמים שתקופה לא טובה גורמת לאדם לחוש יאוש וצער ולהרגיש שאין עליו ברכה ח"ו. ברגעים אלו צריכים אנו להיזכר בפרשתנו ולראות איך דברים קשים שעברו על אבותינו הסתיימו והפכו לטובים ומועילים בעבורם ואפילו בעבורנו. וכן לזכור תמיד שהקב"ה מארגן את עולמנו לטובתנו וגם אם נראה שקשה ומעיק צריכים אנו להביט השמימה ולומר "תודה רבה" על הכל, מפני שבסופו של יום, אנו נגלה שהגענו לבור ולאפלה, בכדי למלוך ולהאיר על העולם.

ופעמים שמחכה לנו משהו טוב מעבר לפינה, אך בכדי להכין את הכלי שיקבל את הטוב, צריכים אנו לעבור דרך מסוימת שפעמים אינה קלה.

וכן יש לדעת שצריכים אנו התגברות עצומה על תחושות אלו משום שבתוכנו קיימת תכונה מוזרה הגורמת לרע להראות ארוך וקשה ולטוב להראות קצר ומובן מאליו. למרות שבפועל, הטוב נמשך זמן יותר מהרע. אנו מוכרחים להיות מודעים וללמוד לשמוח ולשמח את עצמנו בטוב הקיים בנו ואם לא בנו אז במשפחתנו ואם לא במשפחתנו אז בחברנו ואם בא לחברנו אז בעולמנו.

וכך אנו צריכים לפעול: לקצר במחשבתנו את התקופה הרעה וליהנות להודות ולשמוח בתקופה הטובה. איך עושים את זה? פשוט וקל ע"י התובנה שכל מה שנעשה לנו נעשה ע"י הקב"ה, שהוא אוהב ודואג לנו יותר מכל.

ולזכור, שגם מבירא עמיקתא כמזלו של יוסף הצדיק, ניתן להגיע ב"ה לאגרא רמה ולמלוך על ארץ שלמה.

בברכה רבה, הרב שלום יוסף ברבי.

מקור: הרב שלום יוסף ברבי